

KJAK

Ellisheimið á Sýnuni – viðlíkahaldsmálið

Eivin H. Jacobsen

Løgtingslimur fyri Sambandsflokkinn

Í grein í Vágaportalinum og Sosialinum leggur Kristoffur Gaardlykke undirritaða undir at hava ábyrgdina av, at viðlíkhaldið av Ellisheiminum á Sýnuni í Vágum ikki er gjørt.

Orsøkin er ein útbyggingarætlan av Ellisheimin á Sýnuni, sum felagskommunan arbeiddi við í tíðarskeiðnum 2000-2004, tá undirritaði var borgarstjóri.

Greinin er áleygpandi, og er okkurt reglubrot ósumuligt fyri ein mann, sum ætlar

sær uppí politikk, men tað bera vit yvir við. Kristoffur er byrjaður uppá sitt valstrið, og tað skal hann hava loyvið til. Vónandi kemur meira kjøt á, sum tíðin liður, enn tað, sum her verður ført fram.

Um tú ætlar tær í politikk, og ætlar at seta fram tíðarætlanir út í kortið, er neyðugt, at tú kennir eitt sindur til fortíðina - hon lærur okkum oftast nakað um tilgongdir og bakgrund.

Byggiverkætlanir á eldraðkinum

Í greinini skrivar tú, av einari ella aðrari løgnari orsök, at táverandi borgarstjóri í Sørvágs kommunu blokerði fyri, at arbeiðið varð sett í gongd - figginging var 100% prosent landi.

At landi skuldi veita 100% figging kenni eg onki til, og er nýtt fyri mær, men at lutfallið millum land og kommunu hevði helst verið tað sama sum í dag. Tað, sum ikki má koma í bland, er, at her var ikki talan um viðlíkhald,

sum er trupuleikin í dag, men eina útbýgging av heiminum uppá 12 pláss.

At kommunurnar í Vágum og Mykinesi, sum tá vóru 5 í tali, vóru ósamdar um at útbyggja, er rætt. Í hesum tíðarskeiði vórðu sambýlir bygd, og vóru fleiri røddir frammi, um at hetta var kanska ein gongd leið at ganga, av tí, at talan var um búfólk við ymiskum tørv.

At kommunustýrslimir høvdu stóran áhuga í hesum máli skal eingin ivast í. M.a. varð ein tørvskanning gjørd av felagskommununi millum eldri í Vágum. Henda kannig vísti, hvat eldra ættarliðið ynskti og at tørvurin var ymiskur. Henda kannig gav eina ábending um tørvin, og at hann var ymiskur.

Fortíð, nútíð og framtíð

Tað er nógv vatn runnið í ánni síðan hesa kannig, men vit eru enn ósamd um, hvat er rætta loysnin. Hóast kannig er 10 ára gomul er

hon eitt gott íkast til kjaki um eldrabústaðir.

Fyri fáum døgum síðan úttalaði ein nevndarlimur í Landsfelag Pensjónista, at tørvurin á búðplássum á Ellis og røktarheimum og Sambýlum ikki skuldi økjast, men heimarøktin styrkjast. Her eru fólk ósamd, og sigur eitt sindur um hvat fólk halda um bústaðir og umstøður, tað er týðningarmikið at øll verða tikið uppá ráð.

Mín góði vinur Kristoffur - fyri at koma aftur til reglubrotið um framtíð og fortíð, so var hetta eitt sermerkt tíðarskeið, har borgarstjórar og bygðaráðslimir høvdu vøkunætur.

Vit høvdu hóra okkum undan einari kreppu, sum setti síni spor runt um í landinum og ikki minst í kommununum. Nasaholini vóru við at koma undan vatnskorpuni, so nú kundi tú anda lættari figgjargliga, men her var nógv at taka hond um, á øllum økjum.

Eitt tíggju ára tíðarskeið

við ongum iløgum, setir síni spor í einum lítum lokalsamfelag, sum okkara í Vágum. Eingir barnagarðar ella frítíðarskúlar, fyri at nevna tað, sum í dag er mest grundleggandi fyri barnafamiliur. Í dag er hesin tørvur nøktaður og Vágarnar er eitt vælverkandi økið.

Mentað, sum stendur eftir, er umstøðurnar hjá okkara eldru og starvsfólkunum á Sýnuni, ikki eru nøktandi. At Ellisheimið á Sýnuni ikki hevur fingið tað neyðuga viðlíkhaldið kunnu vit bara staðfesta. Longri er tann søgan ikki.

Málið til politiska viðgerð í lötuni

Um tú leggur hesa ábyrgd á meg sum fyrrverandi borgarstjóra, nú tað verða 10 ár síðan eg fór úr kommunalpolitikki fá eg ikki gjørt so nógv við, men eg skal gera mítt besta at ávirka politiskt í Løgtinginum.

Mín fyrsti skrivligi fyrispurningur á Tingið, var um

Ellisheimið á Sýnuni. Um hesin hevur verið við til at seta fokus á málið skal verða ósagt.

Men nú sær út til at verða ein vón fyri at finna eina loysn. Politiskur vilji er til staðar, eisini í javnaðarflokkinum. Tað almenna er sinnað at bera sín part av kostnaðinum, og sum eg havi skilt, er Sørvágs kommununa sinnað at rinda sín part. Vónandi finna kommunurnar ein semju, so málið ikki verður jólatrøll. Har er nógv at takað hond í, tað er bara at koma í gongd.

Livst so spyrst!

Ein løgin lestur

Heri Mohr

Á telduni hjá GOOGLE kunnu vit lesa ein Brockmandslestur við nógvum myndum av ávísingum persónum, ið umboða føroyska mentan anno 2013. Hesin lesturin er alinlangur, ja, so langur, at eg, tá ið eg hevði lisið ein lítlan part av hesari blogging, kastaði frá mær. Eg spurdi meg sjálvan, hvat maðurin mundi ætla við øllum hesum orðavavstri.

Á tí almenna stovninum Føroya Skúlabókagrunni starvast ein maður, ið eitur Birgir Kruse. Eg kenni ikki mannin. Eftir øllum at døma hevur hann góðar stundir at blogga endaleyst, í stóðum ikki sørt ærumeiðandi. Eitt nú bloggar hann, at Heri Mohr

letur gor og gall renna oman yvir Skúlabókagrunnin, sum hann ongantíð skal hava vitjað! B.K. vil eisini vera við, at Skúlabókagrunnurin er farin í søguna.

Orsøkin til hesa ærumeiðing er tann, at eg í einum lesarabrævi spyrji, um tað er satt, at umrøddi grunnur hevur framleitt eitt amputerað ABC til tey smáu skúlabørnini. Hesin spurningur átti kanska ikki at verið settur fram alment? Ella hvat?

Nei, harra Birgir Kruse: eg havi ongantíð í mínum langa lívi – 88 – "latið gor og gall renna oman yvir" nakað menniskja ella nakran almennan grunn.

Og jú, Birgir Kruse, í 25 ár vitjaði eg nógv á Skúlabókagrunninum. Les nú:

- 25 ár kassameistari og roknskaparhaldari í Skúlabókagrunninum.
- 25 ár kassameistari og roknskaparhaldari í Mentanargrunninum.
- 10 ár roknskaparhaldari í Menningargrunninum.
- Tók ímóti Íleggingar-

grunninum úr Danmark og umsat hann roknskaparliga í 15 ár.

- Á Føroya Gjaldstovu í 36 ár sum bókhaldari, fulltrúi, hvuðsbókhaldari og skrivstovustjóri. (Hvussu eg varð trýstur úr stjóraembætinum í 1991, havi eg greitt frá í mínari bók "Endurminningar".)

Úr brævi frá Skúlabókagrunninum í 1992: "(...) *Roknskaparførsla og kassi grunsins hava øll hesi árin verið í góðum hondum. Nevnd og starvsfólk á Skúlabókagrunninum hava verið sera nøgd við tað arbeiðið, tygum hava gjørt fyri grunnin, og takksom fyri holla leiðbeining og hjálp, tá tað hevur verið neyðugt.*" (...) Fýra mánaðir í 1992 var eg sjálvboðin ráðgevi (og tessvegna ólønur) hjá Skúlabókagrunninum.

Frá Menningargrunninum fekk eg eitt listaverk úr føroyskum gróti.

Mítt almenna arbeiði á Føroya Gjaldstovu bar við alt Føroya fólk. Tað kom ongantíð fyri, at eg læt gor

og gall renna yvir nakran? At draga meg niður í slíkt mentanarloysi megnar eingin. Heldur ikki Birgir Kruse.

Nóg mikið um undirritaða. Tað hevur valla almennan áhuga.

Eftirskrift.

Tað frættist, at Heimsatlas II, sum Skúlabókagrunnurin (um hann er til) arbeiðir við, fer, eins og Heimsatlas I, at útihýsa teir 5 bókstavirnar, ið nationalistarnir í Føroyum hava sett seg á. Løgtingið mátti verið ført fyri at steðgað hesum ørskapi. Skúlabókagrunnurin (um hann er til) er jú ein almennur stovnur við nevnd, sum er sett av lögtinginum. Ella er einkarbarnið hjá Niels Winther Poulsen, landsstýrsmanni sála, sum var lív og sál í Skúlabókagrunninum fyri hálfari öld síðan, nú eisini farið í navnagrøvuna?

Líknilið um farisearan og tollaran: Tey lítið larmandi og smædnu í okkara landi (tollarin) hyggja spyrjandi –tóra valla at opna munnin – um tey larmandi og sjálglaðu

hámentaðu í okkara landi (farisearin) ikki eiga teirra lut í, at tað tignarliga, tað viðkvæma í okkara mentan, um skamma tíð er goymt og gloymt undir væðingini í forngrípagoymslum og bókasøvnnum, har sjálvútnevndir serfrøðingar, móti gjaldi, fara at greiða frá okkara mentan, sum var tað ein onnur turistatraktiún. (Slíkt verður eisini kallað sjálvpromovering.)

Humanistisk mentan í vanligum týðningi er viðbrekin og fólín, hon skýggjar larmandi, tómar tunnur, og trívist als ikki í spennitroyggjum ella gruggi.

At flenna umberandi at byttisligum sjálvrósi, sjálgleði, sjálvpromovering var eitt dámligt og sterkt lyndisseyðkenni í føroyskari almúgumentan.

Sálarliga og mentanarliga eru vit at sammeta við siamesiskar tvíburar, ið krevja stóðugt stilla og fjálga umsorgan og kærleika, um teir skulu orka at yvirleva og mennast. Doyr annar av tørvandi umsorgan og kær-

leika, doyr hin eisini.

Fyri nógvum árum síðani vitjaði ein gamalur maður úr Danmark regluliga her í Føroyum, ár um ár. Hann grannskoðaði Færø Amts Sparekasse (nú Eikbanki). Í hugnaligum práti við kaffikoppi í hondini og pípu í munnum segði hann eina ferð: "I er nagle rare, hyggelige mennesker, I færinge, som jeg sætter stor pris på, men I er så forbandet hårde imod hinanden, og det kan jeg ikke forstå."

Gløgt er gestsins eyga, plaga vit at taka till!